

АМЕРИКА АДИБАСИ ПЕРЛ БАКНИНГ “САХИЙ ЕР” РОМАНИДА ЎЗИГА ХОС ЭПИК ТАСВИРЛАР

Маманабиева Шахризода Шарофидин қизи

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Инглиз тили №2
факултети, Инглиз тили амалий фанлар № 2 кафедраси
ўқитувчиси

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.10532720>

ARTICLE INFO

Received: 12th January 2024

Accepted: 18th January 2024

Online: 19th January 2024

KEY WORDS

Коинот, Қадимги Хитой,
бадий маҳорат, деҳқонлар,
Ван Луннинг муваффақияти,
яхши замин, умуминсоний
қадриятлар, шахсий
тажриба, Америка адабиёти
қироличаси, Шарқ кишиси.

ABSTRACT

Мазкур мақола «Сахий ер» номли китоби учун 1931 йилда Пулицер мукофотига лойиқ қўрилган, 1938 йилда адабиёт бўйича Нобель мукофотини олган илк америкалик ёзувчи аёл Перл Бакнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган. АҚШда америкалик миссионер оиласида таваллуд топган ёзувчининг болалиги Хитой давлатида кечган. Нобель мукофоти унга Хитой давлати қишлоқларининг ҳаёти, ҳақиқий эпик тасвири ва яратган биографик шедевр асарлари учун берилган. Мақолада ёзувчининг “Сахий ер” романида Хитой тарихини ёритишдаги бадий маҳорати, асардаги Хитой деҳқонлари ҳуқуқлари ҳимояси ҳамда Хитой қишлоқлари ҳаётининг эпик тасвирлари юзасидан қилинган таҳлиллар кенг ёритилган.

Бу борлиқда, коинотда дунё битта, ягона. Ўн саккиз минг олам бўлиши мумкин, лекин ер битта, коинот битта. Сайёралар, планеталар мўл бўлиши мумкин, лекин ер юзи битта, осмон битта. Қадимдан инсоният, инсонлар, башарият, яъни биз, сиз, улар ер юзида бир осмон остида яшаб келганмиз, яшамоқдамиз, умид қиламизки бундан кейин ҳам кўп йиллар, асрлар, минг, миллион, триллион йиллар яшаймиз.

“Бир осмон остида яшаш...” деган сўзларига дуч келганингизда, хаёлингизга шак-шубҳасиз Қадимги Хитой донишмандлигининг “Бир осмон остида яшаймиз”, деган ҳикматли сўзлари ёдингизга тушган бўлса ажаб эмас. Зеро, биз бу ҳикматни бежиз эсламадик.

Америка адабиётининг таниқли намояндаси Перл Бак ўзининг сўнгги романларидан бирида ўзига жуда яқин бўлган қадимги Хитой донишмандлигидан биз элаган “Биз бир осмон остида яшаймиз” - деган ҳикматли фикрни келтиради. Бу ғоя, бу мавзу келгусида адиба ҳаёти ва ижодининг туб мазмуни, моҳияти ва тақдирига айланди. У камдан кам истеъдодларга насиб қиладиган Шарқ ва Ғарбга оламига бирдай мансуб мутаффакир шахс бўлиб, тарихда колди.

Перл Бак 1892 йилнинг 26 июнида АҚШнинг Ғарбий Виржиния штатидаги Хилсборо шаҳрида туғилди. Бўлажак ёзувчи уч ойлигида Хитойга олиб кетилиб, ҳаётининг бир қисми, яъни қирқ йил ўша ерда яшади. Унинг ота-онаси Абсоллом ва Кэролайн Сайденстрикерлар ўзига тўқ, зиёли оила бўлиб, болаларининг тарбиясига катта эътибор беришган. П.С. Бакнинг болалиги ўзгача тарзда ўтди. У тўрт ёшидан инглиз тилида қандай бўлса, хитой тилида ҳам худди шундай сўзлашар ва ёза олар эди. Болалигида П.Бакнинг энагаси хитойлик бўлиб, у халқ эртаклари ва ривоятларнинг билагони эди. Кейинчалик Перл Бак ана шулар унинг ижод чашмаси бўлганини хотирлайди. Лекин П. Бакни сеҳрли эртаклардан кўра, қаҳрамонлари тирик одамлар иштирок этган тарихлар кўпроқ мафтун этар эди. Бу воқеаларни Перлнинг отаси ўзининг сафарларидан қайтиб келган пайтларида оила аъзоларига айтиб берган ҳикоялари орқали билиб олар эди.

П.Бакда ёзувчи бўлишига сабаб бўлган, кўрган биланларини ифода этиш иштиёқи ёшлик чоғиданоқ пайдо бўлган. Шунини айтиш керакки, П.Бак Хитой оғзаки ҳикоя қилиш услуби, йўллари ва оҳангини аниқ эгаллаб олди, бу кейинчалик унинг ижодий услубининг моҳиятини белгилаб берди.

Унинг Хитойда олган билими ҳаётига сўзсиз ўз таъсирини кўрсатди. У китобни жуда қаттиқ севар эди, лекин ёшлик чоғида ҳар доим ҳам замонавий муаллифлар асари билан таниша олмади. Унинг ўқиш доираси асосан инглиз тилидаги мумтоз асарлар билан чекланди: у севиб ўқийдиган муаллифлардан бири Ч. Диккенс бўлиб, уни ҳар йили ўқиб чиқишга ҳаракат қилар эди. Ўзининг устози жаноб Куннинг муруввати билан у хитой оғзаки ижоди ҳамда конфуцийликнинг ноёб намуналари билан танишди. Шундай қилиб, у Хитойга оид билимларни жуда яхши, мукамал ўзлаштирди.

Ёзувчининг бутун жаҳонда севиб ўқиладиган ажойиб романлари ва бошқа асарлари инсон тақдири ҳамда воқеликни ҳикоя қилиш усулининг мумтоз намунасидир. Унинг мухлислари бутун жаҳон бўйлаб кенг тарқалган бўлиб, ўз ватани Америкадан ташқарида янада кўпроқ эди. Адибанинг китоблари дунёнинг кенг тарқалган ўн тилида чоп этилди ва шу сабабли ҳам унинг асарлари энг кўп севиб ўқиладиган Америка ёзувчиларидан бири бўлган Марк Твен асарлари билан бир қатордан жой олди.

Ўтган асрнинг 30-йиллари П.Бак ижодининг энг сермахсул босқичи бўлди. У бу даврда Хитойга бағишланган машҳур роман ва публицистик асарларини ёзди. Жумладан, 1931 йили нашр этилган “Сахий ер” (“The Good Earth”) романи XX асрнинг энг оммавий романи бўлиб келган. Унинг нашр нусхалари, тарқалиши ва совринлари жаҳон адабиётшунослигининг тарихий бойлиги, мероси бўлиб қолди. Романнинг бир неча миллион нусхалари Америка ва дунёнинг олтмишдан ортиқ мамлакатлари бўйлаб тарқатилди.

“Сахий ер” романини П.Бак ўзининг Хитойдаги шахсий тажрибаси натижасида яратган. Сиёсий майдонда “Сахий ер” романининг таъсири унинг машҳурлигидан ҳам муҳимроқдир. П.Бак романлари ўтган асрнинг 30-йиллардан то 60-йилларгача Хитой билан муносабатлар ўрнатишда Америкалик бошқа ёзувчиларнинг ҳар қандай бошқа китобларига қараганда муҳим роль ўйнайди. “Сахий ер” романида

Америка ва Хитой китобхонлари биринчи марта инсонларнинг ҳаётий муносабатларини, ҳақиқий оддий одамлардай ўйлайдиган хитой характерларини кўрдилар. Худди ана шу нарса П.Бак романининг асосий ютуғи ва унинг доимий машхурлигининг сабабидир. 1931 йил “Сахий ер” китоби нашр этилгунча, Америкаликлар Хитой ҳақида ҳеч нарса билмас эдилар. Фақатгина бир гуруҳ савдогар, дипломат ва миссионерлар Хитой ва хитойликлар ҳақида билишар, лекин уларга барча Осиё мамлакатларининг халқлари каби муносабатда бўлиб, ҳар жиҳатдан ўзларидан паст ҳисоблар эдилар.

Хитой ҳақида аниқ билимлари йўқлигини айрим америкаликлар нуқсонларга ботган жамият ҳақидаги одобсиз фикрлар айтиш билан алмаштирдилар.

“Сахий ер” романи XX аср бошида Хитой қишлоқларидаги ҳаёт ҳақида қимматли билим ва маълумотлар манбаи бўлиб хизмат қилади. Нанкин университети чет тиллар факультети декани, профессор Луи Хайпинг П.Бакнинг бу романи ва бошқа кўпгина Хитой давлати ҳақидаги асарларини: “Хитой тарихининг эгаси йўқ хазинасидир”- деб ҳисоблаган.

Америкага қилган сафари даврида Э.Хемингуэй, У.Фолкнер, С.Льюис ва айниқса, ўзи жуда севган Т.Драйзер каби замонавий америка муаллифларини қизиқиб пухта ўрганишга интилади. “Ҳеч бир америкалик ёзувчи, - деб ёзади у, - қилган ишларининг аҳамияти бўйича Т.Драйзер билан бир қаторда тура олмайди”. Бу фикр 1938 йили айтилган эди. Бир жиҳатдан П.Бак ижодини “Драйзер мактаби” га мансуб дейиш мумкин. Т. Драйзер учун ижодининг асосий мавзуси моддий бойликка, бахтлилик сифатида қарашни қоралаш эди.

Кичик инсон характерини очиб бериш – Т. Драйзер учун ҳам умумий бўлган. Сўзсиз ҳақиқатга интилиш ўз шахсий услубининг яратилишига олиб келди. Т. Драйзер услубининг оғирлиги, сўзларининг мураккаблиги ҳақидаги танқидларни рад этиб, тасвир кучи ва маҳоратига путур етказмай, унинг ёрдамида ўз услубига эришди. Ана шу “оддий”, “халқдан чиққан” ва “эскирган услублар” унга дунёни аниқ кўришда ёрдам берди. Т.Драйзер услубини ўрганиш П.Бак учун ўз услубини яратиш имконини берди ва у жаҳон танқидчилари томонидан жуда юқори баҳоланди. П. Бакнинг энг машхур асарига айланган бу янги асари ҳақида ёзувчининг таржимаи ҳолини ўрганувчилардан бири шундай деб ёзади:

“Инсон ва воқеа - ҳодисалар хотирасининг бир ерида чуқур беркиниб ётган туйғулари уйғониб, энди қандай ривожланиш, нима қилиш керак эканини билар эдилар. Булар Хитой деҳқонлари бўлиб, улар на ўқишни ва на ёзишни билишар, шунинг учун ҳеч қандай ҳуқуқлари йўқ эди. Давлат ҳукмдорлари уларни фақатгина меҳнатлари ва солиқ тўлашлари учунгина эсга олар эдилар... Лекин, П.Бак уларни “нодон эмасликлари, ёзиш, ўқишни билиш, ўқимишли олимларнинг мураккаб, илмий сўзларини ёзиш ва такрорлаш ҳеч ҳам донолик ва нозик ҳисга эга бўлиш деганини билдирмайди. Деҳқон ўқишни билмаслиги мумкин, лекин катта сўз бойлигига эга бўлиб, мураккаб тушунчалар ва муносабатлар дунёсида яшайди, амалий ҳаётда ақлли ва кундалик ҳаёт учун курашда фаросатли бўлган, ўз кадр-қимматини билувчи инсонлардир”

“Сахий ер” романида ёлғиз ва ожиз инсон яшаб тургандан кўра яхшироқ ҳаётга эришиш учун курашади. Куёш нуридан қизиган ер, пахсадан қурилган уй ва эртадан кечгача ҳолдан тойдирувчи меҳнат–булар ҳақида кўплаб китоблар ёзилган. Лекин бу асар бошқача хусусиятга эга. “Сахий ер” романининг ўзига хослиги фақатгина унинг бошқа этнографик материаллар асосида яратилганида эмас, балки П.Бакнинг материаллар устида ишлаш бўйича ўзига хос йўли борлигида.

П.Бак романида бошқа асарларда учрайдиган ҳаётни ҳаққоний кўрсатмайдиган персонажлар ва вазиятлар йўқ. “Сахий ер” романидаги воқеа ва ҳодисалар Перл ва унинг турмуш ўртоғи Лоссинг Бак биргаликдаги турмушларининг биринчи йилларини ўтказган Аньхой вилоятининг Нансхгоу қишлоғида содир бўлади. Роман ўз мазмуни билан оддий, лекин воқеаларга бой. Унда деҳқон Ван Луннинг ҳаёти ҳикоя қилинади. Унинг уйланишидан то кексалик давригача бўлган ҳаёти тасвирланади. Роман бошланишида Ван Лун – зўрға кун кечираётган қашшоқ бир инсон бўлиб, охирида у бойиб кетади.

Ван Лун ташқи дунёдан узилган ва саводсиз жамоада ўсади, у ерда патриархал тақводорлик маънавий бойлик ҳисобланар ва ҳаёт тинимсиз оғир меҳнат қилиш билан боғлиқ бўлган. У ҳаётда ростгўй, ақлли ва кундалик турмушда фаросатли.

Ван Лун учун ер – яшашнинг мазмун ва мақсади эди. У ерсиз яшай олмайди. Доимо фикри ўйида, ер - сахий замин, мўл-кўлчилик манбаи, фаровон ҳаёти, қолаверса унинг келажаги. Унинг ери жуда камҳосил эди, лекин Ван Лун учун ер дунёдаги ягона яшаш манбаи бўлиб, у бошқа нарсани тасаввур қила олмас эди. У бир неча бор очлик, қирғин, қурғоқчилик, сув тошқини, чигирткалар хужумидан зарар кўрса ҳам, ер у билан бирга ўзи ва ўзига ўхшаганлар барҳам бера олишини билар эди. Ван Лун конфуцийлик ғояси руҳида тарбияланганлиги учун қурғоқчилик бўлганда ёки йил серёғин келиб ҳамма ёқни сув босганда, табиат инжиқликлари кўпайган чоғларда осмон худосидан мадад сўраб, ибодатхонага келиб оромбахш шамлар ёқади.

П.Бак романида бошқа асарларда учрайдиган ҳаётни ҳаққоний кўрсатмайдиган персонажлар ва вазиятлар йўқ.

“Сахий ер” романидаги воқеа ва ҳодисалар Перл ва унинг турмуш ўртоғи Лоссинг Бак биргаликдаги турмушларининг биринчи йилларини ўтказган Аньхой вилоятининг Нансхгоу қишлоғида содир бўлади. Роман ўз мазмуни билан оддий, лекин воқеаларга бой. Унда деҳқон Ван Луннинг ҳаёти ҳикоя қилинади. Унинг уйланишидан то кексалик давригача бўлган ҳаёти тасвирланади. Роман бошланишида Ван Лун – зўрға кун кечираётган қашшоқ бир инсон бўлиб, охирида у бойиб кетади.

Ван Лун ташқи дунёдан узилган ва саводсиз жамоада ўсади, у ерда патриархал тақводорлик маънавий бойлик ҳисобланар ва ҳаёт тинимсиз оғир меҳнат қилиш билан боғлиқ бўлган.

Ван Лун учун ер – яшашнинг мазмун ва мақсади эди. У ерсиз яшай олмайди. Доимо фикри ўйида, ер - сахий замин, мўл-кўлчилик манбаи, фаровон ҳаёти, қолаверса унинг келажаги. Унинг ери жуда камҳосил эди, лекин Ван Лун учун

ер дунёдаги ягона яшаш манбаи бўлиб, у бошқа нарсани тасаввур қила олмас эди. У бир неча бор очлик, қирғин, қурғоқчилик, сув тошқини, чигирткалар хужумидан зарар кўрса ҳам, ер у билан бирга ўзи ва ўзига ўхшаганлар барҳам бера олишини билар эди. Ван Лун конфуцийлик ғояси руҳида тарбияланганлиги учун қурғоқчилик бўлганда ёки йил серёгин келиб ҳамма ёқни сув босганда, табиат инжиқликлари кўпайган чоғларда осмон худосида мадад сўраб, ибодатхонага келиб оромбахш шамлар ёқади.

Романнинг биринчи қисмидаёқ Ван Лун мувафақият қозонади, унинг тўнғич фарзандлари ўғил бўлиб, Хитой жамиятида бахтлилик белгиси эди. Ҳар куни эрталабдан кечгача Лан (қайлиғи)нинг Ван Лун билан ёнма-ён меҳнат қилиши ва тежамкорлиги эвазига анчагина ерга эга бўлдилар. Уларнинг Хванлар оиласидан янги ерлар сотиб олиб, оиласи мавқеининг кўтарилиб бориши ҳикоя қилинади. Кўриб турибмизки, бир оила авлодлари тарихи, улуғ халқ тақдири, Хитой халқи мумтоз романи ёқтирадиган мавзу бўлиб, бу америкалик ёзувчи ижодининг асосий манбаидир.

“Сахий ер” романининг ойнанинг (асар март ойида чоп этилган эди) энг яхши романи деб топилиши муаллиф учун кутилмаган ҳодиса эди. П.Бакни бу мувафақиятни қабул қилиш ва машҳурлик ҳаяжонлантирди ва унинг ўзига бўлган ишончини янада кучайтирди.

П.Бак ҳаётини ўзгартириб юборган асари унга ҳам янгилик, шу билан бирга таниш бўлиб кўринар эди. У мавзуси бўйича ўзига хос янгилик бўлиб, лекин ижро техникаси бўйича анъанавийлиги аниқ кўриниб турар эди. Унда Т.Драйзер, Ч.Диккенс каби тажрибали қаламкаш ёзувчиларнинг таълими сезилар эди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, ҳеч бир америкалик ва Ғарб ёзувчиси Хитойни П.Бак каби билмас эди ва албатта шунинг учун ҳам унинг романлари жаҳон адабиётида катта воқеа бўлди.

“Сахий ер” романи – сўзсиз ижодининг чўққиси бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда фикр юритиш босқичининг якуни бўлди. Чунки ёзувчининг бу асарида ер ҳаётбахш, ҳар нарсадан кўра қудратлироқ ва янгиловчи куч сифатида ифодаланди. П.Бак бу фикрга шу романини устида ишлашдан олдин келган десак тўғрироқ бўлади. Чунки, бу китобдаги ҳар бир воқелик, балки муаллиф ихтиёридан ташқари ернинг қудрати ҳақида гувоҳлик қилади ва ер фақатгина қачон унинг кучини инсон ўзига бўйсундира олгандагина ҳаётбахш бўлади.

Асарнинг биринчи сатрларидан бошлаб китобхон бўлаётган ҳодисалар ҳақиқат эканига ишонади. “Сахий ер” романининг ўзига хос хусусияти фақатгина унинг бошқа этнографик материаллардан яратилгани эмас, балки П. Бакнинг ўз материаллари устида ишлаш услубидадир. Ғояни амалга ошириш услуби ҳақида гапириб ўтиш алоҳида эътиборга лойиқдир. Унинг мазмуни жисмлар ва ҳодисаларни аниқ акс эттиришга интилишдан иборатдир. Роман жуда тўғри тузилган – унинг сюжетлари тўла-тўқис фабулалар билан мос келади. Характерларни ривожлантириш аста-секин ва кетма-кетлик билан амалга оширилади.

Текис ва вазминлик билан ҳикоя қилиш усули кутилмаган ҳодисалар ва фалокатлар тафсилоти билан алмашилиши муаллиф учун

одатий ҳолдир. Ҳикояларга изоҳ берилмайди. Муаллиф эслатмалари китобхон назаридан четда қолади. Романда хитоблар, кўп маъноли сукут, ҳаяжонлар йўқ. Аниқлик муаллифнинг асосий баён қилиш мезони ҳисобланади. Ана шу аниқлик шундай моҳирона амалга оширилганки, китобда унга эришиш учун ортиқча уринишлардан асар ҳам йўқ. Асар равон ва бир текис ўқилади, бирор ортиқча сўз ишлатилмайди, ҳеч нарса тушириб қолдирилмай, узун, жуда батафсил тўлиқ ҳаракатлар билан, шунчалик жиддийлик ила ёзилганки, ҳатто воқеалар кескинлиги сезилмай қолади. Жисмлар шундай тасвирлаб берилганки, ўқувчи худди уларни кўриб тургандек бўлади. Одамлар шундай тасвирланганки, уларнинг ҳар бир қадами бир-бирига боғлиқ бўлиб, китобхонга таъсирчан ҳиссиётни уйғотади, гўё кўз олдимизда аниқ ва яққол ҳаракатланаётгандек, уларга қўл билан тегиш мумкиндек туюлади. Бу маҳорат бошқа ёзувчилардан П.Бакни алоҳида ўринга қўяди.

Сюжетли бошқотирмалар, кутилмаган ўхшаш сўзлар, ҳаяжон билан уйғунлашган таъсирчан таърифлар, ажойиб, лекин тушуниб бўлмас характерлар, аниқ, бироқ кўринмайдиган манзаралар – булар ҳаммаси “Сахий ер” романидаги одамлар ва жисмларнинг ёрқин тафсилоти сифатида намоён бўлади.

Шуни айтиш керакки, роман ҳақида Хитойнинг ўзидаёқ бир хил фикр билдирилмади. Бироқ П.Бак тарафдорлари Хитойда кўпчиликти ташкил этарди. Романдаги воқеа ва ҳодисаларни мушоҳада қилиб, америкалик ёзувчи П.Бакнинг “Сахий ер” асари машҳур Хитой файласуфи Ли Ютан айтганидек, “беками кўст, ишончли асар” эканлигини хис этиб, ёзувчи Шарқ кишиларининг ҳаёти, анъаналари, урф-одатлари ва қадриятларини мукамал билганлиги ҳамда ўз романида Ван Луннинг нақадар катта маҳорат, кучли эҳтирос билан ёритилганлигига ишонч ҳосил қиласан киши. Ли Ютаннынг жияни ёзувчига мурожаат қилиб, унинг романини таржима қилишга ижозат сўрайди. У ёзувчига шундай деб ёзади: “Мен сизнинг ажойиб муваффақиятингиздан ажабланарли қувондим. Мен Хитой адабиётчиси бўлиб оддий дехқон ҳаётини ўрганганман, бироқ сизнинг асарингиз бизнинг дехқонларимиз турмуш тарзини ўрганган номдор чет эллик профессорлар асарларига қараганда кўпроқ ҳақиқатдан иборат”.

Дарҳақиқат, П.Бак худди дехқоннинг ўзи каби содда услубда ёзишга ҳаракат қилди. Агар романда Хитой аҳолисининг бешдан тўрт қисмини ташкил этувчи дехқонлар ҳаёти маромига етказиб ёритилмаганида, китобхонлар учун ҳам, танқидчилар учун ҳам хитойлик дехқон ҳаёти “номаълум ер” бўлиб қолар эди. Фақатгина соддалик ва табиийлик ҳаёт талаби билан ерда меҳнат қилаётган инсонлар манфаати ва ибратли анъаналарини тушунтириб бера олди.

Хитойни юз йилликлар билан ўлчангувчи, манзараларининг турли туманлиги дунёнинг ҳеч бир жойида учрамайдиган, «абადийлик» ни хис этмай бўлмайдиган мамлакат деб таърифлайдилар. “Сахий ер” романи узоқ вақт бестселлерлар рўйхатидан жой олиб турди. Бир неча йил ичида 1 млн. 800 минг нусхаси сотилди, 30 дан ортиқ тилларга таржима қилинди. Диққатга сазовор жойи шундаки, Хитойнинг ўзидагина етти турли тилда таржима қилинди. Роман саҳналаштирилди ва Бродвейда қўйилди. Шунингдек, Голливудда роман экранлаштирилди, фильм суратга олинди.

П.Бак ижодга бутун умрини бағишлади. У 1973 йил 8 мартда Данбияда вафот этди.

Сўнги йиллардаги асарлари тортишувларга сабаб бўлишига қарамасдан, муаллиф сермахсул ижод қилди – у юздан ортиқ асар яратди, сон-саноксиз мақола, сценарий ва ҳикоялар ёзди, булар П.Бакнинг мустақкам адабий ва ижтимоий ютуқларини исбот қилади. Бу ютуқлар уни жаҳон миқёсида улуғ инсон даражасига кўтарди. П.Бак ҳаётлигида йирик адабиёт арбоби сифатида танилди. Танқидчилардан бири ҳатто уни “Америка адабиёти қироличаси” деб атади. “У яратган асарларининг ҳаммаси, - деб ёзади Перл Бак ҳақидаги биринчи китобида унинг кичик синглиси Корнелия Спенсер,- инсонлар ўртасида алоқалар ўрнатишга, ҳамма учун ҳақиқат ўрнатилишига хизмат қилади ... У шундай ёзар эдики, ҳар ким ҳам унинг китобхони бўла олар, чунки у халқ учун ёзишга интилган эди”.

Жаҳон адабиёти ривожига П.Бак ижодининг муҳим аҳамияти шундан иборатки, уни бутун ҳаёти, ижоди ва ижтимоий фаолияти Шарқ ва Ғарб умуминсоний қадриятларини ва инсонпарварлик ғояларини тушунган ҳолда бирлашишлари, бу ғоялар ер юзидаги ҳамма инсонлар учун ягона эканлигини тушунтиришга қаратилган. Худди ана шу инсонпарварлик мазмунида бўлган асарлари ҳақи равишда унинг Нобель мукофоти эгаси бўлишига сабаб бўлди.

References:

1. Buck, Pearl S. The Good Earth. Introduction. Pearl Buck and the Good Earth by Peter Conn. - N.Y., 1994, p.37.
2. Beverly Rizzon. Pearl S.Buck. The Final Chapter Copyright 1989. Palm Springs. California. p.283. International Conference on Teaching Foreign.
3. Haiping L. Interview with the present writer (Nanjing, May 25, 1993)
4. Nora Stirling. Pearl S.Buck. A Woman in Conflict. – N.Y. Copyright 1983 by Nora Stirling. p.171.
5. Pearl S. Buck, My Several Worlds: A Personal Record (New York: John Day, 1954) p. 10.
6. The Nobel Prize in Literature 1938 Accessed March 9, 2013